

Remissammanställning för Städtjänster

Om remissen

Följande remissammanställning gäller för revidering av kriterierna för städtjänster/rengöringstjänster. Kriterieförslaget var ute på remiss mellan den 8 oktober och den 12 december 2008.

Det har kommit in 12 remissvar i Danmark, 10 i Finland, 9 i Norge och 9 i Sverige varav:

- 6 stödjer förslaget
- 15 stödjer förslaget med kommentarer
- 3 förkastar förslaget
- 12 avstår från att ta ställning
- 4 lämnar endast kommentarer

I tabellen nedan framgår vilka instanser som svarat och hur de ställt sig till remissen.

Organisation/ företag	Land	Stödjer	Stödjer med kommentarer	Förkastar	Avstår från att ta ställning	Endast kommentarer
1. Coop Trading	DK				X	
2. Dansk Arbejdsgiverforening	DK				X	
3. Dansk Erhverv	DK		X			
4. Forbrugerrådet	DK				X	
5. Forbrugerstyrelsen	DK				X	
6. FRI	DK				X	
7. Gladsaxe Kommune Rengøringservice	DK		X			
8. Københavnskommune	DK	X				
9. Miljøstyrelsen	DK		X			
10. Ministeriet for Videnskab, Teknologi, og Udvikling	DK				X	
11. Økonom- og Erhvervsministeriet	DK				X	
12. Færdselsstyrelsen	DK					X
13. Federation of Finnish Enterprises	FI	X				
14. Lassila & Tikanoja	FI			X		
15. Union Of Salaried Employees (TU)	FI		X			
16. Freudenberg	FI		X			
17. Oy Transmeri Ab	FI	X				
18. Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos	FI				X	
19. Siivouspalvelu CC-	FI	X				

System Oy						
20. Palmia	FI	X				
21. SOL	FI		X			
22. Marttaliitto ry	FI		X			
23. ISS	NO		X			
24. Trygg Renhold	NO		X			
25. Statens forurensningstilsyn (SFT)	NO					X
26. NHO Service (bransejorganisasjon for bedrifter)	NO		X			
27. SINTEF Byggforsk	NO		X			
28. Norges Kvinne- og Familieforbund	NO		X			
29. Forbrukerrådet	NO				X	
30. Fellesforbundet	NO				X	
31. Stiftelsen Miljøfyrtårn	NO		X			
32. IHH	SV			X		
33. Svenskt Vatten	SV		X			
34. Inspira AB	SV			X		
35. Avfall Sverige	SV					X
36. Konsumentverket	SV				X	
37. Fältbiologerna	SV					X
38. Skaraborgs städ	SV		X			
39. Arbetsmiljöverket	SV				X	
40. Konsumentvägledarnas förening	SV	X				
		6	15	3	12	4

3. Dansk Erhverv

Kommentar

Dansk Erhverv foreslår, at man overvejer at gøre kravet om erhvervsforsikring til et af de etiske krav. Derudover har Dansk Erhverv ingen bemærkninger til udkastet.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Nordisk Miljömärkning stiller krav til at ansøger har en overenskomst og/eller tegnet kollektivaftale med fagforbund for sine medarbejdere. Samme krav gælder underentreprenører.

7. Gladsaxe Kommune Rengøringservice

Kommentar

Vi har nu gennemgået høringsudkastet af 8. oktober 2008, og finder de foreslåede ændringer i forhold til tidligere version meget positive. Vi bemærker dog, at ansøgere

stadig stilles ulige, når det drejer sig om brændstofforbrug, da de point der opnås vil afhænge af kundens geografiske spredning. I høringsforslag 1, side 17, anføres det, at kravet til transport frafaldes ved rengøring i eget regi, med den begrundelse at man ikke har køretøjer til rengøring i eget regi. Dette mener vi ikke er korrekt, idet vi med en central kommunal rengøringsorganisation, som jo betegnes rengøring i eget regi, har en kundegruppe på 140 decentrale enheder spredt over et stort geografisk areal, med deraf følgende behov for biler. Bortset fra ovenstående bemærkninger vedr. transport, kan vi fuldt ud tilslutte os de nye kriterier.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Kravet til transport skal også omfatte rengøring i eget regi.

9. Miljøstyrelsen

Kommentarer

Flere steder (O6, O7 og O8) står der "miljømærkede kemikalier", hvor "kemikalier" anvendes i stedet for kemiske produkter. Miljøstyrelsen mener der bør refereres til andelen af miljømærkede (kemiske) produkter og ikke-miljømærkede (kemiske) produkter, eller bare brugen af kemiske produkter, der ikke er miljømærket.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

"Miljømærkede kemikalier" ændres til "miljømærkede kemiske produkter" i krav O6-O8.

En miljømærket rengøringstjeneste bør ikke kunne gøre rent med brugen af parfumeholdige produkter i offentlige institutioner/bygninger. Ved rengøring hos private skal rengøringstjenesten tilbyde parfumefri rengøring, så der er et valg.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Nordisk Miljömärkning kan inte ställa ett sådant krav idag. Det ställs dock krav på de parfymer som används.

En miljømærket rengøringstjeneste bør ikke kunne opsætte luftfriskere i offentlige institutioner. Dette kan foreslås under O7.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Nordisk Miljömärkning kan inte ställa ett sådant krav idag. Vi bedömer att det ur ett livscykelerspektiv inte är den största miljöpåverkan som städtjänster bidrar med.

Side 10: Brugen af biobrændstoffer gives point, men er vi så sikre - på trods af svanens kriterier - at biobrændstoffer er et miljøvenligt brændstof? Ligeledes bør det være obligatorisk at rengøringsfirmaet sorterer affald i forhold til de lokale regulativer, og ikke kun i forhold til om firmaet der gøres rent hos foretager affaldssortering.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Nordisk Miljömärkning har udviklet kriterier for biobrændstof med strenge krav til bl.a råvare, energi og CO₂. Kriterierne er givet en kort gyldighedstid (skal revideres i foråret 2009) i erkendelse af den store udvikling, der sker indenfor området. Det er muligt at opnå 0,5 point for brugen af Svanemærket biobrændstof i P8.

Kravet til affaldssortering gælder sortering af affald internt i rengøringsvirksomheden og ikke i det firma der gøres rent i.

12. Færdselsstyrelsen

Kommentarer

1) vedr. andelen af Euronorm IV køretøjer:

- Færdselsstyrelsen ser det som positivt, at der stilles krav om Euronorm på bilerne der anvendes. I det euronormen ikke fremgår af vare- og personbilers registreringsattest, kan der dog opstå nogle praktiske besværligheder med dokumentationen. For at være sikker på hvilken norm bilen opfylder, bør det dokumenteres. På www.fstyr.dk findes de data fra de typegodkendelser, der er anmeldt i det danske system. Hvis bilen er anmeldt i Danmark vil det tilhørende anmeldelsesnummer fremgå af dens registreringsattest. Alternativt kan dokumentation bestå af en erklæring fra importøren.

- Derudover vil kravet om Euronorm givetvis skulle være et rullende krav, så ledes at det på et tidspunkt skal være Euro V biler.

- Endelig vil Færdselsstyrelsen gøre opmærksomt på, at euronormerne har eksisteret siden 1991. SO₂ er i øvrigt ikke en del af kravene under Euronormer, men reguleres derimod gennem krav til brændstoffet og altså ikke selve bilen.

- Mht. om der stilles krav til årgang/alder eller specifikt til euronorm, gælder det, at det letteste er at administrere årgang (bilernes 1. registreringsdato), men at det er mere præcist at stille krav til euronorm. Det skyldes, at nogle biler der opfylder den skrappe euronorm sælges før reglerne træder i kraft, mens nogle biler med en ældre euronorm sælges på dispensation efter de strammere regler er trådt i kraft.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

I dokumentationskrav kan tilføjes erklæring fra producent (mht. euronorm). I kravet er gjort opmærksom på at Euronorm V eller VI opfylder kravene til Euronorm IV.

2) vedr. omregning af alternative brændstoffer

- Færdselsstyrelsen vil generelt gøre opmærksomt på, at det muligvis vil være lettere eller mere hensigtsmæssigt at holde sig til de omregningsfaktorer, der kommer til at fremgå af det kommende VE direktiv, der blandt andet netop omhandler certificering af motorbrændstof.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

VE-direktivets omregningsfaktor kan bruges når den træder i kraft.

3) vedr. brændstofforbrug

- Det er værd at bemærke at det er krav til faktisk brændstofforbrug der stilles. Dette faktiske forbrug kan vise sig at være ganske forskelligt fra de opgivne EU-forbrug på

bilerne. Der vil derfor muligvis være brug for en særlig understregning af dette forhold til virksomhederne.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi er opmærksomme på at faktisk brændstofforbrug kan varierer fra de opgivne EU-forbrug. Det er dog bedre at stille krav til de opgivne EU-forbrug end at licensansøgere selv skal dokumenterer kravet.

SAMMANDRAG AV ÄNDRINGSFÖRSLAG PÅ ENGELSKA

1. FEDERATION OF FINNISH ENTERPRISES

Federation of Finnish Enterprises appreciates the opportunity to comment the proposal for revised criteria for ecolabelling of cleaning services. However we do not have any comments on the proposal.

2. LASSILA & TIKANOJA

Grounds for opposition and suggested changes

- 1. Counting square metres** according to working hours is an unconditional prerequisite for L&T's Reilu system. This is because the checks conducted in addition to the weekly cleaning cannot be measured in any other way. The proposal suggests that the same procedure be carried out every time the premises are cleaned. In practice, however, the premises are cleaned thoroughly once a week and the level of cleanliness is checked daily. Minimal daily tasks may include nothing more than emptying the waste-paper basket. I suggest measuring the area by working hours to be considered as a way to count the square metres. When we applied for the Nordic Ecolabel last spring, we evaluated the square-metres counting rate and found it valid.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi kommer att ta med den ursprungliga omräkningsfaktorn för städad yta igen (den finns med i version 1). Då kan man räkna om mängd städad yta genom att räkna om tid till yta med en faktor för årsverk (antal kvadratmeter städade på ett år).

2. Chemicals:

a) The concentration level of the cleaning chemicals and the target percentage of super concentrates per kilo of chemicals used are too high in the proposal.

Grounds: The super concentrates now available are on the limits of dosage techniques. For practical reasons, doses smaller than one millilitre cannot be measured.

b) Recommendations of usage and permitted amounts of disinfectants should correspond to functionality and need instead of the total amount of other cleaning chemicals used in the premises. In sanitary spaces it is justified to use chlorine-based disinfectants, which are better suited for these surfaces than quats. As disinfectants, quats are predominantly used in dry spaces. They can of course be used in washing facilities, but if one considers hygiene, the amounts used and the effect on microbes dwelling in sanitary spaces, they are unsatisfactory. Quat-based chemicals affect fewer microbes and suit dry spaces best.

c) The proposal in question almost entirely excludes new technology based on surface treatment. The new cleaning chemicals, which make the surfaces dirt-repellent, are ready-to-use solutions. Surfaces will be easier to clean and keep in good condition. The chemicals are thus environmentally friendly, as they preserve the surfaces. As they save

time, staff costs and materials, and because they reduce the use of cleaning chemicals, their use is justified.

d) In the point system for the use of eco-labelled chemicals the start level is set too high. Along with this, the criteria for the chemicals will also be set higher and the use of eco-labelled products will not necessarily increase as predicted by the start level. We suggest that the minimum points could be achieved with 30%.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Definitionen för koncentrerade kemikalier i P3 har justerats ned till en mer rimlig nivå. Kraven O6 och O7 kommer göra ett undantag för desinfektionsmedel: kvaternäriska ammoniumsalter avseende miljöfarlighet

Reaktiva klorföreningar som får användas endast om myndigheterna föreskriver desinfektion med reaktiva klorföreningar (kravet gäller inte kemikalier för pool). Ny teknik som används för yt rengöring ska vara miljöanpassat för att kunna svanenmärkas.

Poängsystemet har reviderats och tillgången på miljömärkta städkemikalier har ökat på marknaden. Nordisk Miljömärkning har dock valt att ha detta som ett poängkrav och det går att kompensera ett litet sortiment miljömärkta kemikalier med bra miljöprestanda på andra områden.

3. Transportation:

The proposal states a percentage of vehicles classified as EURO IV as an obligatory requirement along with requirements concerning fuel consumption. As an obligatory requirement the percentage must be lower, especially as there are no registers being kept on this matter in Finland. Getting the relevant information on each vehicle from the manufacturer/importer is a time-consuming task, as there are many vehicles. The criteria should be reasonable in relation to the effort it takes to get the necessary information. The requirements on fuel consumption are also stricter in the proposal than they were previously. However, the average fuel consumption of vehicles has not altered much over time. In addition, the average fuel consumption reported by the manufacturer is always lower than the actual figure. Vehicles consuming less than 5 L/100 km are virtually non-existent, but this is the requirement for the highest points.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Poängen är högt satta då kriterierna ska gälla under minst tre år. Kravgränsen för poäng kommer sättas moderat och man behöver inte uppnå maxpoäng på varje poängkrav.

4. Refuse sacks:

Criteria on the consumption of refuse sacks are about to be tightened in two ways. The point limits will be set higher and the number of acceptable sack types will increase. Tightening the criteria on just one of these matters is sufficient, however, because they are highly dependent on the end client. In practice this means that we cannot sell the client cleaning services with the Nordic Ecolabel, even though the client is following the regulations on waste sorting.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi är medvetna att kravet på avfallsfraktioner och kravet på soppåsar kan vara svåra att kombinera med höga poäng på båda kraven. Det är dock en av anledningarna att dessa är poängkraven. Det ska inte behövas påsar för alla avfallsfraktioner. Bl.a. papper, plast, metall, wellpapp ska inte behövas soppåsar för omhändertagande.

3. UNION OF SALARIED EMPLOYEES (TU) **TOIMIHENKILÖUNIONI**

The Union of Salaried Employees (TU) considers the proposal on the criteria of eco-labelled cleaning services a good basis for further preparation and suggests a few changes.

The comments of the Union of Salaried Employees (TU) mainly focus on the ethical requirements discussed in section 014. TU considers it important that ethical requirements and the requirement on following fair terms of employment have been included in the criteria. We find section 3 discussing the criteria of ethical requirements too formal. According to general applicability defined in the Employment Contracts Act chapter 2 section 7, reasonable minimum terms of employment and salary are in principle guaranteed for employees within the cleaning industry. Therefore, TU suggests that section 3 be revised as follows: while the company is obliged to follow the collective agreement, it can meet the requirement even if the obligation is based on other systems that in turn are based on law, such as the generally applicable collective agreement.

The Finnish labour market system thus provides an extensive system of minimum security. In practice, the problem usually is that some of the companies within the industry do not follow the regulations. The typical situation is that the same companies are constantly involved in obscure arrangements on salaries etc. Therefore, TU suggests that section 5 on the criteria of ethical requirements be revised so that constant intentional violation of the minimum terms of employment will lead to revocation of the licence to use the eco-label. The violations may be verified with court decisions or statements provided by labour-protection, trade-union or corresponding authorities.

The Union of Salaried Employees also considers it important that the aforementioned system be extended to cover the subcontractors and recruitment services in the cleaning industry. These companies must be obliged to follow the same rules as the companies using their services. In addition, if the company using their services discovers a violation of the agreement and does not report it, this could lead to revocation of the licence to use the eco-label.

The Union of Salaried Employees (TU) considers it fair that according to the eco-label requirements it is now prohibited to outsource the labour. Outsourcing labour obscures the responsibilities and may lead to abuse.

Svar från Nordisk Miljömärkning:
Tack för inspelet.

4. FREUDENBERG HOUSEHOLD PRODUCTS OY AB **VILEDA PROFESSIONAL**

Item 2 04: cleanliness of cleaning utensils is very important for good result. It's important to wash utensils like mops and cloths properly by using recommend amount washing detergent. That's why we recommend that detergent for launding is not included to total chemical consumption. It could be at least separated.

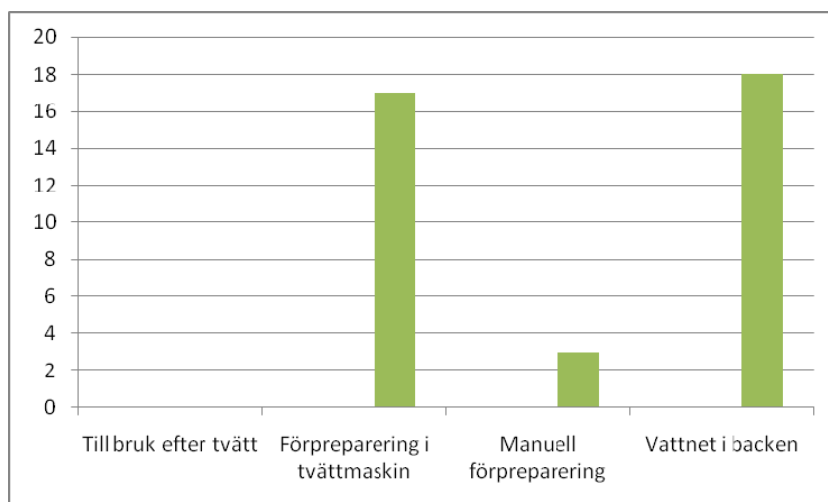
Item 4 P6: reduction of plastic bags is ok, but may not jeopardize safety at work (for instance plastic bags give protection against dust)

Item 5 P9:

- precise definition of hand paper (disposable?) and hand towel road (durable?)
- If 50% of washing machines should be ecolabelled it may guide to purchase machines witch are intended to households and do not serve so well professional needs. Could one criteria be energylabel or energy consumption?
- cleaning machines are important part of cleaning work. They are missing from the list.
- cleaning equipments could be in more visible role in criterias. Quality (microfiber) of cleaning utensils is essential for cleaning result, need of chemicals and water consumption and should therefore be demanded. Other criteria for "good" cleaning equipment could be manufacture's environmental and quality policy

Other

Water consumption is missing whole. Pre-prepared cleaning system together with microfiber equipments need much less water/cleaning solution (reference: chart). Precise description of cleaning process would give some insight of this.

Amount of water for 30 damp microfiber mops (suggestive calculation)

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Rengöringsmedlet som används till tvätt av moppar omfattas av livscykelerspektivet som Nordisk Miljömärkning tillämpar när krav ställs.

Med poängkravet på tvättmaskiner vill Nordisk Miljömärkning gynna användning av Svanenmärkta tvättmaskiner. Det har även kompletterats med poäng för Svanenmärkta mikrofiber efter remissen.

Vi har valt att inte ha med krav på vattenanvändning i denna version av kraven. Inför kommande remiss kan vi överväga att ha med krav på vattenförbrukning men i nuläget har vi bedömt att energi- och kemikalieanvändning är större parametrar i städningens miljöpåverkan ur ett livscykelperspektiv.

6. KOTITALOUS- JA KÄSITYÖTIETEIDEN LAITOS

I think that it is ethically wrong to give comments and standpoints to this proposal, because there are no researches as collateral material to where the scaling is based on, and on basis of the scaling the accuracy could be valuated.

It would be essential to know WHY the different limit values are such as they are, to what kind of material their definition is based on. How the material has been found and how it has been analysed.

I think it is irresponsible to valuate the competence of this proposal only by numbers which have been represented as believable not knowing how the numbers have been calculated and what kind of presentability the material has on the basis of which the scaling has been made.

However, it is good that the ethical side of the working life has been taking into account in Swan label criteria.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

[Kraven finns motiverade i bakgrundsnotatet som bifogades remissförslaget. Där finner man motiven till kraven.](#)

9. SOL

Is there an easier way to count the square metres, because in standard cleaning there are so many cleaning programmes and cleaning frequencies. This demands very much resources e.g. in big and also in micro services.

The amount of ecolabelled chemicals is too high comparing to the supply on the market. The point limits are too high.

Detergents should be separated from cleaning products and the basis of calculating should be something else than the square meters to be cleaned. The consumption should be calculated on the basis of the washing process.

There is almost no-show of the cleaning equipments. Micro-fibre cloths and mops are used a lot and the ecolabelling of those should be taken into consideration when giving points.

Washing machines, there are primarily home used machines.

Working clothes, the amount of ecolabelled clothes was quite big comparing to how it can be fulfilled. The proposal has not been sent to any of the manufacturers/marketer of working clothes.

In the professional cleaning the criteria should generally take into account the supply of the ecolabelled products. The weighting is now on home use/consumer use.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi kommer att ta med den ursprungliga omräkningsfaktorn för städad yta igen (den finns med i version 1). Då kan man räkna om mängd städad yta genom att räkna om tid till yta med en faktor för årsverk (antal kvadratmeter städade på ett år).

Rengöringsmedlet som används till tvätt av moppar omfattas av livscykelperspektivet som Nordisk Miljömärkning tillämpar när krav ställs.

Med poängkravet på tvättmaskiner vill Nordisk Miljömärkning gynna användning av Svanenmärkta tvättmaskiner. Det har även kompletterats med poäng för Svanenmärkta mikrofiber efter remissen. Det finns även miljömärkta kemikalier för professionellt bruk idag.

10. MARTTALIITTO RY

Environmentally friendly cleaning services and producing of those are very valuable to the users. They also signal the service providers' values and quality.

Now big companies as well as micro companies produce cleaning services. Micro companies do not have the same kind of opportunities and resources to apply for the Swanlabel as the big companies because of the proposal criteria (e.g. requirements for transport and requirements for waste).

In the criteria should be taken into consideration the micro companies cleaning in homes. Micro companies may act environmentally friendly. Micro companies'

examples and counselling work may have an extremely influence to household's environmentally friendly choices and the changing of consumer habits.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Nordisk Miljömärkning har svært att se hur kraven skulle vara mer kompliserte for små foretag forutom att små foretag eventuelt har mindre resurser att dokumentera sin städtjänst. Det vore dock svært att miljömärka städtjänster utan tillräcklig dokumentation som styrker att kraven oppfylls.

23. ISS

Hei, har prøvd å forklare hva jeg mener om bruk av renholdskjemikalie reduserende rekvisita (microfiber mopper og kluter) som vil innvirke på andelen miljømerkede produkter i forhold til totalforbruket. Det som omhandler konsentrerte produkter er også positivt.

Hilsen Arve Nordaas

BEMERKNINGER TIL HØRINGSUTKAST 8. OKTOBER 2008. SVANEMERKING AV RENHOLDSTJENESTER.

Generelt sett virker nye/endrede krav ok.

Bemerkninger:

O5 Andel miljømerkede kjemikalier.

På enkelte kontrakter i renhold vil det ikke være mulig å utføre renholdet med miljømerkede kjemikalier. F.eks når det gjelder renhold i hoteller. Her brukes det kun doseringsutstyr med bruk av konsentrerte midler som i dag ikke er miljømerket p.g.a. konsentrasjonen. Dette er produkter til daglig romrenhold, i tillegg brukes midler på kjøkken til fjerning av matfett som heller ikke er miljømerket, med andre ord vil man ikke klare 50% 's kravet selv om forbruket av kjemikalier er lavt. Ser det positivt at man har sett på dette med bruk av konsentrerte midler i P3.

En annen utfordring kan være at man på kontrakter, f.eks i administrasjonsbygg tar i bruk microfiber mopper og kluter, noe som reduserer forbruket av renholdskjemikalier til et minimum, og de eneste midler som brukes er de periodiske, samt produkter til fjerning av matfett på kjøkkener/kantiner, samt vask av de nevnte mopper og kluter. Da kan man oppleve at forbruket av ikke merkede kjemikalier er lavt, og totalforbruket av rengjøringsmidler er så lavt at man ikke vil klare kravet med 95% av totalforbruket på miljømerkede produkter.

Øvrige krav virker hensiktsmessige for å redusere miljøbelastningen ved utføring av en renholdstjeneste.

Hilsen

Arve Nordaas

Fagavdeling renhold, ISS Facility Services AS

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Konsentrerte rengjøringsmidler beregnet for det profesjonelle markedet kan nå miljømerkes, selv om de er klassifiseringspliktig som R20, R21 og/eller R22 – hvis emballasje er utformet slik at brukeren ikke kommer i kontakt med produktet. Videre kan miljømerkede rengjøringsmidler for profesjonelle også være klassifiseringspliktig som R34 og/eller R35.

Kjemikaliebruken blir ikke nødvendigvis redusert ved bruk av mikrofibermopper fordi man også må regne med kjemi til bruk i vask av mopper.

Men, det er et poeng at renholdsfirmar som har et relativt lavt forbruk, vil bli straffet med et %-krav.

24. Trygg Renhold

Produktgruppe : Rengjøringstjenester

Generelt : Støtter forslaget, men har følgende innvendinger

Kommentarer : O5 og P2:

Nye krav til andel miljømerkede kjemikalier er etter vår mening strammet for mye inn. Det er foreløpig (ihvertfall på det norske profesjonelle markedet) for få miljømerkede alternativer på visse områder. Dette gir enkelte store kjemikalieleverandører nærmest "monopol" på enkelte produkter. Vi har inntrykk av at det i de øvrige nordiske landene er langt flere miljømerkede produkter å velge i. Men vi i Norge må også ha en reell mulighet til å oppnå minst 3 poeng på dette kravet, noe vi mener er nærmest umulig pr. i dag ut fra de nye kriteriene.

Svar frå Nordisk Miljömärkning:

Den nye kriterieversjonen vil ikke være enerrådende før enn i mars 2010. Og vi forventer at produsentene/leverandørene innen den tid vil ha langt flere Svanemerkede produkter på markedet.

P9 og P10:

Vi er i utgangspunktet positive til at det åpnes for mulighet til å få "ekstrapoeng" på andre områder, som f.eks. miljømerkede produkter og tjenester. Men vi synes denne muligheten er litt "for stor". I teorien kan man få totalt 5 ekstra poeng på disse to punktene. Dvs. over 30% (eller 38% uten transport) av det antall poeng man totalt må ha for å få lisens. De områdene en kan få ekstrapoeng er i de fleste tilfeller av mindre betydning for miljøet enn de øvrige obligatoriske kravene. Muligheten for ekstrapoeng kan dermed resultere i at man kan være "dårlige" på områder som vi ser som miljømessig langt mer vesentlig.

Svar frå Nordisk Miljömärkning:

Nordisk miljömärkning medger att pöängkraven kan göra kriterierna ”flexibla” men detta vägs upp av de absoluta kraven.

Generelt er innskjerpningen i de fleste kravene forholdsvis vesentlige.

Totalt sett mener vi det for vår del vil bli veldig utfordrende å tilfresstille de nye kravene, bl.a. pga. forhold som i stor grad er utenfor vår kontroll.

Navn : Hanne Rud

Firma/organisasjon : Trygg Renhold A/S Stor-Oslo

Adresse : PB 6101 Etterstad, 0601 Oslo

Telefon : 91348818
Avsenders epost : hanne.rud@trygg-gruppen.no

25. Statens forurensningstilsyn (SFT)

Det vises til forslag til revisjon av kriteriedokument for miljømerking av rengjøringstjenester, datert 09.10.2008.

SFT har følgende kommentarer:

Det er stilt krav og begrensinger til en rekke egenskaper og innhold av kjemikalier i rengjøringsmidlene som skal benyttes i forbindelse med rengjøringstjenester som skal være miljømerket.

Til punkt O2 Informasjon om kjemikalier:

I dette punktet stilles det krav om at det som minimum skal være med leverandørbruksanvisning/sikkerhetsdatablad.

I tillegg bør det stå at produktet skal ha korrekt merking i henhold til forskrift om klassifisering og merking/den nye CLP-forordningen og vaskemiddelforordningen (EF) nr. 648/2004 med endringer (EF nr. 907/2006). For produkter kun til yrkesmessig bruk kan informasjon som kreves i henhold til vedlegg VII A i vaskemiddelforordningen utelates fra emballasjen dersom den samme informasjonen fremgår av sikkerhetsdatabladet eller annen teknisk informasjon. Videre skal produkter i Norge være merket med/uten fosfat.

Til punkt O7 Ikke miljømerkede kjemikalier, stoffer som ikke får inngå:

Her bør det også stå noe om at rengjøringsmidlene kun kan inneholde tensider som oppfyller kriteriene for fullstendig aerobisk nedbryting som fastsatt i artikkel 4, vedlegg III i vaskemiddelforordningen.

Videre bør det tas inn et punkt om at produkter som skal omsettes i Norge må oppfylle kravene til fosforinnhold for at de skal kunne miljømerkes.

Flere av kravene til miljømerking og i forordningen dekker de samme egenskapene.

Så lenge forordningen dekker de samme egenskapene og har de samme grenser, er det unødvendig med egne krav for miljømerking. SFT vil derfor foreslå at det bare settes krav til miljømerking for de egenskaper det ikke er krav til i forordningen eller der kravene for miljømerking er strengere enn i forordningen.

For øvrig oppfatter vi det slik at revisjonen innebærer en skjerping av tidligere krav på flere punkter, og dette ser vi som positivt.

Med hilsen

Berit E. Gjerstad Pia Linda Sørensen
seksjonssjef sjefingeniør

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Angående kommentar om korrekt klassifisering, er det krav om dette til "ikke miljømerkede kjemikalier" i krav O6.

Angående forslag til krav til tensid og fosfor: vi har måttet begrense krav til ikke miljømerkede kjemikalier og ikke prioritert disse forbindelsene da de er regulert av forordningen/nasjonale regler. De stoffene vi har valgt å ta med er stoffer som er svært lite ønskelige og som vi erfaringsmessig vet kan forkomme, tross forordningen.

26. NHO Service

Produktgruppe : 76/høringsforslag
Generelt : Støtter forslaget, men har følgende innvendinger
Kommentarer : 1. SBL må rettes til NHO Service
2. Kontaktperson endres fra Baard Fiksdal til Tore Barlo (tore.barlo@nhoservice.no)
3. Det må komme frem at Ren Utvikling også er et bedriftsutviklingsprogram i tillegg til en godkjenningsordning.
4. Det er faktisk feil å påstå at ISO 14001-sertisering finnes kun hos enkelte bedrifter og at det er så dyrt at det vanskelig kan brukes i små og mellomstore bedrifter. Svanemerking er generelt dyrere enn ISO 14001 og det er langt flere bedrifter som er ISO-godkjent enn Svanemerket. Bare i Norge er det pr. dato 12 ISO 14001 sertifiserte rengjøringsbedrifter (ref. www.kvalex.no) mot 3 Svanemerkede.
5. Det er ønskelig at den alternative metoden for å beregne kjemikalieforbruk og poseforbruk via årsverk gjeninnføres.
6. Nivået for å få poeng på bruk av Svanemerket kjemi er med 50% lagt for høyt. Dette er å utnytte det monopolet Svanen har.
7. Ønsker at det skal fortsatt være mulighet til å regne om fra årsverk til kvadratmeter rengjort flate.
Navn : Tore Barlo
Firma/organisasjon : NHO Service
Adresse : PB. 5473 Majorstuen
Telefon : 23088656
Avsenders epost : tore.barlo@nhoservice.no

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Pkt 4 ”Det er faktisk feil å påstå at ISO 14001-sertisering finnes kun hos enkelte bedrifter og at det er så dyrt at det vanskelig kan brukes i små og mellomstore bedrifter”.

Pkt 5. Årsverk: I forbindelse med anbud er det relativt vanlig å oppgi antall m². Dette har heller ikke bydd på større problemer våre lisensinnehavere å dokumentere.

Pkt.6 ”Monopol”: Her svarer NHO på forespørsel om nærmere forklaring: ”Vi forstår at dere vil favorisere deres egen merkeordning med Svanemerkede produkter, men våre medlemmer har forpliktet seg til å bruke SBL-klassifiserte kjemikalier.”
Svarforslag: Det kan for så vidt synes som om NHO Service gjennom SBL-klassifiseringen vil favorisere sine egen ordning. Nordisk Miljømerking vil favorisere produkter vi vet holder en viss miljøstandard – og det vet vi de Svanemerkede produkter gjør.

27. SINTEF Byggforsk

Kommentarer fra SINTEF Byggforsk vedr. forslag til reviderte miljøkrav for svanemerking av rengjøringstjenester

SINTEF Byggforsk er positive til endringsforslaget inkludert forslaget om å innskjerpe kravene til kjemikaliebruk, men stiller spørsmålstegn ved om endret beregningsmåte og tilhørende poengkrav faktisk medfører en innskjerping, se kommentarer nedenfor.

Pkt. 2 Krav til kjemikalier

Det foreslås å endre vurderingen av kjemikalieforbruk fra mg tørrstoff til ml innkjøpt kjemikalie pr. m² rengjort golvareal. Det er også et ønske om å innskjerpe kravene til kjemikalieforbruk, og det hevdes at de endrede kravene angitt i reviderte poengkrav er en innskjerping på ca. 25 %. SINTEF Byggforsk stiller seg tvilende til om dette er en innskjerping, med følgende begrunnelse.

1. Se beregninger i tabellen nedenfor. Som det framgår her er de reviderte kravene en kraftig innskjerping dersom det beregnes etter faktisk tørrstoffinnhold. Dersom man benytter standardverdien på 25 % tørrstoff, som tidligere skulle benyttes dersom man ikke kjente tørrstoffinnholdet, så representerer de reviderte kravene ingen nevneverdig innskjerping totalt sett. Kravet til høyeste klasse (5 poeng) er tvert imot redusert med 17 %. Da tørrstoffverdier ofte kan være vanskelig å få oppgitt fra kjemikalieleverandørene, antas det at standardverdien har vært den foretrukne måten å beregne tørrstoffinnhold på.

Poeng	Gammelt poengkrav, mg/m ²	Nytt poengkrav ml/m ²	Nytt krav omregnet til gammel verdi, referanseverdi tørrstoff=25 % mg/m ²	Nytt krav omregnet til gammel verdi, reelt gjennomsnitt tørrstoff=16 % mg/m ²
5	Under 30	Under 140	Under 35	Under 22,4
4	30-59	140-239	35-59,8	22,4-38,2
3	60-99	240-339	60-84,8	38,4-54,2
2	100-140	340-439	85-109,8	54,4-86,2
1	Over 140	440-539	110-134,8	70,4-86,2
0		540-640	135-160	86,4-102,4

2. Løsningen slår uheldig ut i forhold til bruk av moppevaskepulver. Moppevaskepulver var det største enkeltproduktet i kartleggingen som ble gjennomført i forbindelse med utarbeidelse av de først kriteriene i 2001, og sto alene for 17 % av kjemikalieforbruket målt som tørrstoff. Hos største bruker av moppevaskepulver utgjorde kjemikalier til moppevask hele 34 % av kjemikalieforbruket. Moppevaskepulver brukes konsentrert, og dersom forbruket for alle kjemikalier måles i ml i stedet for mg tørrstoff vil storforbrukere av moppevaskepulver ha en vesentlig fordel i forhold til de gamle kriteriene. Dette er uheldig, da stort forbruk av moppevaskepulver også innebærer stort forbruk av vann og energi til moppevask. Endringen medfører i praksis at vekten/betydningen av moppevaskepulver reduseres med ca. 80 % dersom faktisk tørrstoffinnhold (16 %) i de øvrige kjemikalier legges til grunn for beregningen.

SINTEF Byggforsk anbefaler derfor at gammel beregningsmåte fortsatt benyttes, men med innskjerpede krav. Alternativt kan det innføres en separat rutine for vurdering av moppevask, som kan utgjøre en stor andel av miljølasten til enkelte rengjøringselskaper.

Med vennlig hilsen

for SINTEF Byggforsk
Steinar K. Nilsen
Enhetsleder SINTEF Certification
Avd. Kunnskapssystemer og sertifisering

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Forslaget er basert på tørrstoffinnholdet i 65 ulike produkter. Vask av mopper skjer både med pulver og flytende produkter. MEN, vi bør presiserer enda bedre (enn det er gjort i O4) - hvis produktet er på pulverform (oppgitt i kg), skal denne mengden regnes om til ml ved å regne densitet(tetthet). Pulvertvättmedel ska multipliceras med 4 for – fordi jo verdiene er basert på 25%-tørrstoff, og ikke 100%.

28. Norges Kvinne- og Familieforbund

Produktgruppe : Rengjøringstjenester
Generelt : Støtter forslaget i sin helhet
Kommentarer : Norges Kvinne- og Familieforbund ser svært positivt på bedring av miljøkrav til svanemerkede rengjøringstjenester.
Navn : Toril Sonja Gravdal (forbundsleder)
Firma/organisasjon : Norges Kvinne- og Familieforbund
Adresse : Øvre Slottsgt. 6, 0157 OSLO
Telefon : 22478380
Avsenders epost : wstuenes@online.no

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Tack för inspelet!

31. Stiftelsen Miljøfyrtårn

Stiftelsen Miljøfyrtårn berømmer dette som et ambisiøst og gjennomarbeidet krav til rengjøringstjenester.

P10 - Vi hadde gjerne sett at Miljøfyrtårn-sertifisering ble nevnt under innkjøp av tjenester.

O17 - " Hvis udøveren har et certificeret miljøledelsessystem (ISO eller EMAS), som dækker den rengøring, der skal miljømærkes, kan oplysninger fra en miljø-gennemgang eller miljøredegørelse bruges som journal. Dette gælder, hvis måden at opgøre data på, er den samme som i kriterierne for Svanemærket rengøringstjenester.

Det samme gælder, hvis virksomheden har et grønt regnskab eller lignende. I Sverige og Finland kaldes de grønne regnskaber "miljörapporter". I Norge findes miljøinformationer i firmaernes årsregnskaber."

Vi vil bemerke at det er forsvinnende få norske virksomheter som etterlever regnskapslovens §3-3. Miljøfyrtårnbedrifter lager imidlertid årlige miljørapporter etter vår mal. Slike rapporter bør kvalifisere som journal.

Vennlig hilsen Lars Thortveit

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi tackar för kommentar. Miljörapporter fra Miljøfyrtårnbedrifter bør kunne godkjennes på lik linje. (Har sett slike i arbeid med lisensiering av trykkerier).

32. IHH - BRANSCHFÖRENINGEN FÖR INDUSTRIELL OCH INSTITUTIONELL HYGIEN**Generella synpunkter**

De krav som ställs i kriterierna beträffande andelen miljömärkta produkter, på de produktområden som är relevanta för våra medlemsföretag, anser vi är diskriminerande och konkurrensbegränsande, eftersom de "tvingar" in produkter i Nordiska Svanens miljömärkningssystem.

Vår uppfattning är att kriterierna ska verka för miljönyttan, snarare än för att specifikt gynna miljömärkning. Därför anser vi att Nordiska Svanen ska acceptera likvärdiga produkter, dvs produkter som uppfyller specificerade krav/kriterier. Vårt förslag är att produkter som uppfyller Miljöstyrningsrådets kriterier för kemisk-tekniska produkter för professionell hygien, rengöring och underhåll, värderas lika högt som miljömärkta eller motsvarande. När det gäller verifikation på att leverantörens produkter uppfyller kraven i kriterierna för städtjänster, bör Nordiska Svanen acceptera samma förfarande som Miljöstyrningsrådet utarbetat för inköpare i offentlig upphandling, dvs ett företagsintyg som kan kompletteras med stöddokument. Miljömärkning är för oss ett frivilligt kommunikationshjälpmedel, och betyder inte att en produkt har bättre miljöprestanda än en annan likvärdig produkt. Särskilt när det gäller produkter för den professionella marknaden måste kostnadseffektiviteten väga tungt, vilket innebär att mindre produktvolymen inte alltid kan bära kostnaderna för miljömärkning.

I linje med detta anser vi att kraven på andelen miljömärkta produkter ska göras om enligt förslag ovan.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Svanenmärkning är ett frivilligt system och tvingar inte in produkter i miljömärkningssystemet. Vi gynnar däremot produkter som är svanenmärkta då dessa är kontrollerade av en tredje part och kraven är ställda ur ett livscykelperspektiv enligt standarden ISO 14 024. Det räcker inte med företagsintyg då detta itne överensstämmer med standarden.

33. Svenskt Vatten – Branschorganisationen för Sveriges kommuners avlopps- och vattenverk

Tack för ett bra material rörande reviderade krav för Svane märkning av städtjänster.

Från Svenskt Vatten vill vi ta upp den viktiga frågan var/hur håller man ut kraftigt metallförorenat skurvatten från städning av verkstäder. Här behövs ett tillägg för Svane märkta städtjänster som utförs på verkstäder.

Dessvärre har jag inte haft möjlighet att sammanställa ett fullständigt remissvar men jag vill ändå visa på att Svane märkta städtjänster för exempelvis bilverkstäder och verkstadsindustrin bör förses med ytterligare krav på städutförande samt hantering av

ev. skurvatten pga de extremt höga metallhalter som ofta kan finnas i skurvatten från städning/städmaskiner som använts vid sådan verksamhet.

Se bilagorna för innehåll av metallhalter i skurvatten från bilverkstäder + verkstadsindustri m.m. samt instruktioner för enkla metoder som torr-rengöring alternativt dekantering av skurvatten för att minska på metalltillförseln från skurvattnet till avloppet.

När det gäller flygverkstäder är det extremt viktigt att inte sådant vatten hälls ut då skurvattnet ofta innehåller mycket höga halter Cd (Cd-förbudet gäller ej flygindustrin)

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Städning av verkstäder går under benämningen specialrengöring (se ordförklaringar) vilket i liggande förslag inte omfattas av produktgruppen städtjänster som kan Svanenmärkas. Produktgruppen är begränsad till allmän rengöring som kort omfattar städaktiviteter som är nödvändiga för att hålla det rent inomhus: regelmässig rengöring och storstädning.

34. Inspira AB – Licensinnehavare i Sverige

Bilaga till remiss av förslag till reviderade kriterier för Svanenmärkning av städtjänster.

1. Möjligheten att använda en omräkningsfaktor för antal årsverk till rengjorda m² per år är borttaget.

Vi har genom stickprov genomfört uträkning av viktat genomsnittligt antal kvadratmeter per dag och multiplicerat med antalet städdagar. Det har då visat sig att avverkningen på 175 m² per timme är ett bra snittvärde för uträkning av städade kvadratmeter per år. Att genomföra uträkningar utifrån varje kontrakt med fördelning av olika städfrekvenser och lokaltyper, medför ett omfattande arbete.

Vårt förslag är att bibehålla möjligheten att med schablonvärde redovisa antalet städade kvadratmeter per år.

2. Kravet på förbrukad mängd kemikalier per rengjord m² är ändrat från att ha varit baserat på aktivt innehåll av kemikalie, till mängd inköpt kemikalie.

Då kemikalierna får en allt högre aktivhalt för att minska transporter av vatten, bör användandet av mer koncentrerade produkter eftersträvas. Om förslaget om mängd inköpt kemikalie, i stället för aktivt innehåll, kommer att genomföras, innebär detta att inköp av mer koncentrerade produkter ej kommer att premieras. Dessutom måste gränserna för poängbedömningen justeras, då förbrukningen av aktivhalten ligger på ca 30% av totala mängden inköpt kemikalie.

Vårt förslag är att bibehålla möjligheten att uppge förbrukning av kemikalie baserat på aktivhalt per rengjord kvadratmeter och år.

5. Det har införts en möjlighet att få poäng för användning av miljömärkta produkter, utöver miljömärkta rengöringskemikalier.

Att användning av miljömärkta produkter för regelmässig städning vägs in är positivt. Förutom att använda miljömärkta produkter i möjligaste mån, använder Inspira också kombimaskiner med EDS-funktion (automatisk dosering av kemikalier) i den regelmässiga städningen. Automatisk dosering är även kopplat till tvättmaskiner för tvätt och hantering av städmaterial.

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Schablonen/omräkningsfaktorn från kriterieversion 1 kommer återinföras.
Det har kompletterats med ett krav P3 som ger poäng för stor andel koncentrerade produkter.

35. Avfall Sverige - Branschorganisation

Vi avstår från att ta ställning från remissförslaget då vi inte anser att kriterierna har någon inverkan på kommunernas renhållningsansvar för hushållsavfall.

37. Fältbiologerna

Avstår från att ta ställning men hoppas på dock på tuffa krav för Svanenmärkta Städtjänster.

38. Skaraborgs städ – Licensinnehavare i Sverige

Jag har tagit del av de reviderade kriterierna för Svan märkningen och tycker att det ser bra ut i stort men har en del frågor som kanske ligger mig nära:

1. Möjlighet att använda omräkningsfaktor för antal årsverk till rengjorda kvadratmeter borttaget?
Hur kommer detta att påverka mig? Jag ser inte hur jag ska kunna få fram det på ett vettigt sätt om jag inte får använda en omräkningsfaktor.
2. Bytet från förbrukad mängd per rengjord kvadratmeter till inköpt mängd.
Helt o.k.
3. Kraven tillandel Euronorm IV bilar är nu 100% och obligatorisk? Det krävs också?
Att 95 % av bilparken klassas som Euronorm VI ?
Vad menas med Euronorm VI? Hur påverkar detta mig?
4. Omräkningsfaktor då man kör på alternativa drivmedel
Helt o.k.
5. Det har införts en möjlighet att få poäng för användning av miljömärkta produkter utöver miljömärkta rengöringskemikalier
Verkar vara en bra lösning men ser inte helheten i det. Ge mig ex på vad det skulle kunna vara.
6. Det har införts etiska och arbetsmiljörelaterade krav?
Låter helt o.k. men jag vill veta vad det är för några krav

Svar från Nordisk Miljömärkning:

Vi kommer att ta med den ursprungliga omräkningsfaktorn för städad yta igen (den finns med i version 1). Då kan man räkna om mängd städad yta genom att räkna om tid till yta med en faktor för årsverk (antal kvadratmeter städade på ett år).

3. Euronormerna är ramverket för en europeisk avgaslagstiftning. Euro kan också uttryckas som Miljöklass. Euro 4 = Miljöklass 5 . Miljöklassen ska vara dokumenterad i alla era bilar produktinformation. Kan vara svårare att ta reda på om ni har begagnade bilar. Med det går alltid att kontakta biltillverkaren (inte bilhandlaren...) och fråga vad för miljöklass som en viss bil av årsmodell X tillhör.

Ladda ner broschyren Nybilsguiden på konsumentverket hemsida för mer info:

http://www.bilar.konsumentverket.se/mallar/ehandel/bestall_produkt.asp?lngCategoryID=545&ProductID=1044&GroupID=24&KeywordID=45 se sid 6

5. Om ni exempelvis köper in 100% miljömärkt tvål till era kontor, beställer miljömärkta trycksaker från Svanenmärkta tryckerier till 100% eller nyttjar svanenmärkta biltvättar i 50% av fallen under ett år så ska ni gynnas! Därför har vi infört poängkrav för sådant.

6. Med hjälp av bilaga 5 kanske det framgår tydligare vad för krav vi ställer. I princip går det ut på att vi vill ha bevis och dokumentation på att Städfirman inte bedriver svart verksamhet eller begår andra oetiska handlingar. Det är ju en het fråga inom städbranschen idag.